Small Modular Reactors

en kernafval

Aan: Gemeenteraad en College van B&W

Utrecht, 19 oktober 2026

Geachte leden van de Raad, College van Burgemeester & Wethouders ,

In verschillende gemeenten in Nederland wordt discussie gevoerd over de mogelijke rol van kleine kerncentrales, de Small Modular Reactors (SMR's). Uw Provinciebestuur heeft in een eerste verkenning vrijwel alle gemeenten in Overijssel aangemerkt als potentiële locatie voor een kleine kerncentrale[1]. We zien helaas dat deze discussie ertoe kan leiden dat het invoeren van effectieve klimaatmaatregelen vertraagd wordt. Het klimaat is daarvan de dupe. Daarnaast wordt altijd 'vergeten' dat ook kleine kerncentrales levensgevaarlijk radioactief afval produceren. In een nieuwe campagne, de Nationale Kernafval Race, stelt milieuorganisatie WISE dit aan de orde.

Misverstanden over SMR's

Er leven over SMR's tal van misverstanden. Eerder dit jaar, 13 januari 2026, hebben we hierover uw raad al een brief gestuurd en er een webinar over georganiseerd. Ten eerste zijn er nog geen werkende SMR's in de westelijke wereld en mocht het überhaupt ooit zover komen, dan zal het nog tientallen jaren duren voordat de eerste commerciële modellen in Nederland aan het net gekoppeld kunnen worden. Zo lang kunnen we niet wachten als we de doelstelling van een CO2-vrije electriciteitsproductie willen realiseren. Daarnaast zijn SMR's net als de grote kerncentrales duur om te bouwen en zal de stroomprijs dus hoog zijn. Dat maakt het niet slim om te investeren in nieuwe kerncentrales. We zien steeds vaker initiatieven sneuvelen omdat de financiering niet rondkomt.

Locatiekeuze

Vanwege de grote onzekerheden en de lange looptijd van de ontwikkeling is het op z'n zachtst gezegd prematuur om nu al onderzoek te doen naar mogelijke locaties. Zelfs als er een type SMR zou doorbreken, is het nog onbekend welk type

[1] https://www.overijssel.nl/nieuws/verkenning-naar-ruimtelijke-mogelijkheden-smr-s-in-overijssel-afgerond

dat zal worden. Er zijn diverse ontwerpen met verschillende technologie en verschillende grootte qua te leveren stroom. Dat heeft verstrekkende gevolgen voor de eisen die aan een locatie gesteld moeten worden. Ook is nog niet bekend welke veiligheidsnormen de toezichthouder ANVS gaat hanteren voor de nieuwe kerncentrales.

Hoe groot wordt de cirkel waarbinnen er restricties gaan worden opgelegd voor industrie of nieuwbouw van woningen in uw gemeente? Welke koelwaterbehoefte zal een SMR hebben? Hoeveel ruimte zal een kleine kerncentrale innemen? Hoeveel jaren van overlast tijdens de bouwperiode zullen er zijn? Omdat er nog geen duidelijke antwoorden op deze vragen te geven zijn, geldt voor u als gemeente dat bij zoveel onzekerheden er geen enkele zinnige uitspraak over plaatsing van een kleine kerncentrale in uw gemeente te doen valt.

Kernafval

Een onderbelicht onderwerp is het kernafval. Op dit moment ligt het Nederlandse kernafval deels in Frankrijk en deels bij de COVRA in Zeeland. De Nederlandse overheid heeft officieel als standpunt dat we in 2100 een beslissing moeten hebben genomen over de eindberging en dat deze berging met ingang van 2130 in gebruik moet worden genomen. De vorige regering heeft de wens uitgesproken om al in 2050 een beslissing te hebben genomen. Onduidelijk is waar en wanneer er een veilige eindberging in gebruik kan worden genomen.

Uit diverse studies, onder ander van Stanford University, USA is gebleken dat er een grote kans is dat kleine kerncentrales relatief meer kernafval zullen produceren[2]. Dat maakt het probleem van de eindberging des te urgenter. WISE kan niet begrijpen dat er anno 2026 gewerkt wordt aan plannen voor een nieuwe industrietak en dat geweigerd wordt om na te denken over wat je met het afval moet doen. We willen daarom met de campagne de Nationale Kernafval Race de discussie op scherp zetten.

Nationale Kernafval Race

WISE is een campagne gestart waarbij we het publiek vragen te stemmen op een dorp of stad waar zij vindt dat het kernafval moet worden opgeslagen. Ook al betekent het wellicht dat het dorp zal moeten verdwijnen voor de komst van het kernafval. De centrale vraag die we stellen; als je kiest voor kernenergie, kies dan ook voor het dorp dat van jou mag verdwijnen. En andersom, als je geen kernafval wilt hebben onder jouw bodem, kies dan ook niet voor kernenergie. De opslag kan overigens in elk dorp in Nederland gebeuren. Afhankelijk van de gekozen bergingstechniek komt elk gebied in Nederland in aanmerking voor de

[2] https://sustainability.stanford.edu/news/small-modular-reactors-produce-high-levels-nuclear-waste/

eindberging. Het kan dus ook zijn dat in uw gemeente sprake zal zijn van de eindberging van kernafval.

Maak een heldere keuze

We roepen u daarom op om een heldere keuze te maken. Of u gaat voor de klimaatdoelen om snel een geheel CO2-vrije energievoorziening te hebben. Of u kiest voor vertraging, door in te zetten op een onbewezen nucleaire techniek die te laat komt om de doelen te halen. Mocht u kiezen voor dit laatste, dan vragen we u dringend ook na te denken over het kernafval en hier uw inwoners over te informeren. Uiteraard kunt u zelf ook stemmen. Ga naar www.kernafvalrace.nl , lees meer en breng uw stem uit.

Uiteraard zijn we bereid om onze visie toe te lichten.

Namens WISE Nederland,

G. Brinkman

kantoor@wisenederland.nl

PS Meer informatie vindt u op www.kernafvalrace.nl